

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

LANDSBYGDEN OCH URBANISERINGEN

En ideologianalys av Socialdemokraternas och
Centerpartiets landsbygdspolitik

Författare Christoffer Skageby

Uppsats/Examensarbete: 15 Hp
Program och/eller kurs: Examensarbete Statsvetenskap
Nivå: Grundnivå
Termin/år: Vt 2017
Handledare: Henrik Friberg Fernros
Antal Ord: 11 934

Abstract

Denna studie syftar till att utreda ideologiska skiften hos Socialdemokraterna och Centerpartiets landsbygdspolitik över tid. Uppsatsen tar avstamp i landsbygden som politikområde och dess sammanhängande med urbaniseringen. Landsbygdspolitiken är unik i sitt område att Centerpartiet och Socialdemokraterna kämpar mot ett gemensamt mål där de vill ta itu med konflikten mellan landsbygd och stad samt utjämna de skillnader som råder. Samtidigt så fortgår urbaniseringen och väljarunderlaget minskar. Eventuella ideologiska skiften analyseras genom en ideologianalys av tre stycken partiprogram från vardera parti. Partiprogrammen är valda utifrån tanken om en gemensam tidpunkt för båda partierna. Analysredskapet som används är idealtyper vilka är formade av de politiska ideologierna Agrarianism, Liberalism och Reformistisk Socialism. Dessa appliceras sedan på partiprogrammen i den form av att programmen placeras in i idealtyps tabeller för att se eventuella skiften över tid och möjliga likheter mellan partierna. Dessa formas utifrån de tre aspekterna vilka är grundade på Marie Demkers teori om verklighetsuppfattning, strategi och utopi. I uppsatsen så visar detta på ideologiska skiften vilket anses besvara de frågeställningar som ställts och som utgör grunden för uppsatsen. Vidare kan det ses skiften under urbaniseringens gång där mer liberala idéer har tagit plats i partiprogrammen. Dessa idéer finns i båda partierna och visar en förändring i partiideologin men den tydligaste förändringen finner man hos Centerpartiet. Likheter mellan partierna i form av ett konvergerat mål finns men försvinner vid det sista partiprogrammet 2013.

Nyckelord: Centerpartiet, Socialdemokraterna, Landsbygdspolitik, Ideologianalys, Idealtyper.

Kapitel 1 Inledning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Problemområde	5
1.3 Syfte och frågeställningar	6
Kapitel 2 Teori	8
2.1 Tidigare forskning	8
2.2 Allmän definition av landsbygden	9
2.3 Idéer och Ideologier	10
2.4 Agrar landsbygdspolitik	13
2.5 Liberal landsbygdspolitik	15
2.6 Reformistisk socialism landsbygdspolitik	16
Kapitel 3 Metod och Material	18
3.1 Material och avgränsning	18
3.2 Analysmetod	20
3.3 Validitet och Reliabilitet	21
Kapitel 4 Idealtyper	22
4.1 Tabell 1: Idealtyper	24
Kapitel 5 Resultat och Analys	25
5.1 Partiprogram Centerpartiet 1959	25
5.2 Partiprogram Socialdemokraterna 1960	27
5.3 Partiprogram Centerpartiet 1990	28
5.4 Partiprogram Socialdemokraterna 1990	30
5.5 Partiprogram Centerpartiet 2013	32
5.6 Partiprogram Socialdemokraterna 2013	35
5.7 Sammanfattning Centerpartiet	38
5.8 Sammanfattning Socialdemokraterna	39
5.9 Partiprogrammens placering utifrån idealtyperna	39
5.9.1 Tabell 2: Centerpartiets partiprogram	40
5.9.2 Tabell 3: Centerpartiets partiprogram	40
5.9.3 Tabell 4: Centerpartiets partiprogram	40
5.9.4 Tabell 5: Socialdemokraternas partiprogram	41
5.9.5 Tabell 6: Socialdemokraternas partiprogram	41
5.9.6 Tabell 7: Socialdemokraternas partiprogram	41
Kapitel 6 Diskussion	42
Kapitel 7 Slutsatser	44
Referenslitteratur	46

Kapitel 1 Inledning

1.1 Bakgrund

Urbaniseringen, en stark befolkningsström från land till stad förändrar väljarunderlaget på den svenska landsbygden. I SCB:s artikel Urbanisering från land till stad (2015) tydliggörs förflyttningen och hur den sett ut över tid. För 200 år sedan bodde 90 procent av befolkningen på landsbygden och idag är det tvärtom då 85 procent av Sveriges befolkning bor i tätort. Starkast rörelse kan vi urskilja under 1960-talet i samband med politiska beslut som byggande av miljonprogrammet och införande av flyttbidrag vilka kom att öppna upp för en stark urbanisering.

I spåren av detta kan vi se hur konflikten mellan stad och land har ökat och väljarunderlaget har minskat. Två av de partier som kämpar mest för att ta itu med konflikten mellan stad och land är Centerpartiet och Socialdemokraterna. Dessa partier är formade med målet att ta itu med den rådande konflikten. (Aftonbladet, 2015) Socialdemokraterna har utgångspunkten i från dess historiska rötter att sträva mot jämlikhet och bekämpa ojämlikhet. Centerpartiet i sin tur är ett parti format av en landsbygdsrörelse med avstamp i tidigt 1900-tal och ett så kallat pro landsbygds parti. Båda partierna har således en strävan mot att bekämpa ojämlikheten mellan stad och land. Samtidigt som urbaniseringen pågått stadigt de senaste 60-70 åren så har den politiska kartan ritats om där väljarunderlaget minskar och ojämlikheten ökar.

Bekämpandet av konflikten skapar samtidigt minskade incitament då de blir allt färre väljare att vinna på en aktiv och attraktiv landsbygds politik. (Skaraborgs Allehanda, 2016)

Urbaniseringen som skett i Sverige skapar både ett ökat och minskat intresse för konflikten. Den ökar i och med ökad ojämlikhet, minskar i och med lägre väljarunderlag.

Landsbygdsborna ser skolor och närmaste vårdanläggning läggas ner. Senaste exemplet på detta är nedläggningen av BB i Sollefteå. Denna nedläggning har skapat stora protester och har varit ett av de senaste exemplen på hur resurser försvunnit från landsbygden i Sverige och ojämlikheten ökat mellan stad och land.

1.2 Problemområde

Landsbygdspolitiken är unik i och med att de två partierna, Socialdemokraterna och Centerpartiet, delar målet att bekämpa ojämlikheten samtidigt som de ideologiskt i grunden skiljer sig åt. De har ett konvergerat mål och vill båda nå jämlikhet mellan stad och land. Partierna har två olika historiska bakgrunder men samma problembild och ett enat konvergerat mål kring konflikten stad och landsbygd. Deras mål är detsamma men frågan är i detta om medlen är desamma eller finns det ideologiska skiljelinjer mellan de två partierna.

Genom att de vill nå samma mål väljer de två partierna att använda sig av olika medel då de skiljer sig ideologiskt åt i grunden eller finns det små skiljelinjer emellan partierna?

Uppsatsens vetenskapliga problem handlar därför om att kunna förstå ifall partierna väljer att lämna den ideologiska grunden då de har ett politiskt område som båda ser på liknande sätt. Uppsatsen andra syfte är att undersöka hur partierna formar sin landsbygdspolitik ideologiskt när väljarunderlaget minskar. I flertalet politiska områden som exempelvis skatter så kan man se tydliga skiljelinjer mellan mål och medel. Men när de har samma mål hur formar de medlen då? Denna uppsats är uppbyggd för att finna den ideologi som genomsyrar partiprogrammen. De utvalda partiprogrammen är valda för att sätta en tidsaspekt på analysen och se hur de eventuellt förändras ideologiskt då urbaniseringen fortgår och väljarunderlaget på landsbygden minskar.

Än idag så finns konflikten kvar och land/stad konflikten har enbart blivit djupare samtidigt som urbaniseringen pågått. Urbaniseringen har skett kraftigt sedan 60 och 70-talet och Centerpartiet fortsätter i debatterna att tala om landsbygdens vikt för samhällets utveckling. Centerpartiet är en politisk rörelse som växte fram runt 1910-talet då flertalet människor i landsbygden upplevde att deras röst inte hördes (Centerpartiet, 2017).

Centerpartiet är samtidigt ett parti som är format av landsbygden och där de hämtar flertalet väljare ifrån. Som Henrik Ekengren Oscarsson (2009) uttrycker det så finns Centerpartiets själ på landsbygden och det är där de flesta väljarna finns. På grund av urbaniseringen så blir kärnväljarna på landsbygden allt färre. Detta kan således leda till att Centerpartiet behöver justera om dess politiska ställningstagande och partiets ideologi.

Socialdemokraterna är ett parti som är format av tanken om jämlikhet i samhället. Samtidigt så ökar ojämlikheten mellan stad och land och konflikten blir större. Väljarunderlaget för Socialdemokraterna på landsbygden minskar också. Socialdemokraterna har ett starkt fäste likt Centerpartiet på landsbygden. I senaste valet kan man urskilja detta då 21,61 procent av väljarna i Stockholms kommun lade sin röst i riksdagsvalet på Socialdemokraterna. Under samma val så lade 48,73 procent av väljarna i Norrbottens län sin röst på Socialdemokraterna. (Valmyndigheten, 2014) Detta visar på de starka stöd som finns på landsbygden för båda partierna. Är det då värt att ta kampen för landsbygden samtidigt som landsbygdsväljarna blir allt färre? Därav så är denna studie utformad för att se ifall de sker ideologiska skiften samtidigt som urbaniseringen fortgår och skär ner på väljarunderlaget. Väljer partierna andra ideologiska lösningar samt har de andra utopiska bilder på landsbygdssamhället? Tar man till fler liberala lösningar och låter företagen och marknads ekonomin ta ansvaret?

1.3 Syfte och frågeställningar

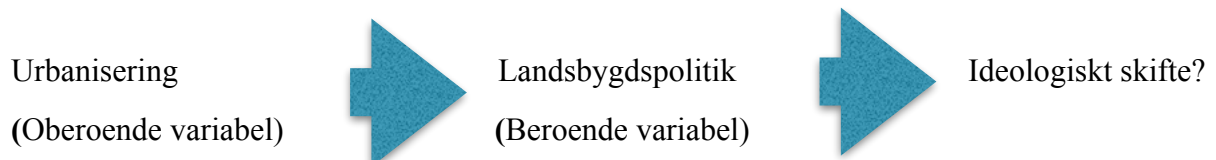
Temat för uppsatsen är att undersöka landsbygdspolitikens ideologiska mönster i Socialdemokraternas och Centerpartiets partiprogram och se hur de skiftar medan urbaniseringen pågår. Uppsatsen kommer undersöka om partiprogrammen skiftar över tid. Forskningsproblemet är att undersöka om det sker ett ideologiskt skifte mot mer liberalism i partiprogrammen och om det går att se en förändring i de analyserade partiprogrammen över tid. De analyserade partiprogrammen är från 1959/1960, 1990 och 2013 års partiprogram. Uppsatsens syfte är att undersöka och jämföra ideologin hos Socialdemokraternas och Centerpartiets landsbygdspolitik över tid. Undersökningen av partiprogrammen bygger på att studera olika dimensioner av landsbygdspolitik och fånga upp hur de ser på användningen av mål och medel. Hypotesen är att de två partierna kommer ligga nära varandra i form av ett konvergerat mål.

Syftet med studien är, att med hjälp av teoretisk förankrade idealtyper, analysera för att kunna se den ideologiska ställning som finns bland partiprogrammen. Den kvalitativa textanalysen som studien bygger på visar på ifall partierna genom sitt konvergerande mål också använder sig av samma medel eller om de ideologiskt skiljer sig åt på grund av deras olika ideologiska bakgrunder.

Studien är uppbyggd kring urbaniseringen som oberoende variabel där den sätts i relation till den beroende variabeln som utgörs av landsbygdspolitik. Urbaniseringen i form av minskat väljarantal på landsbygden förväntas påverka den beroende variabeln landsbygdspolitik. Den beroende variabeln utgörs av ideologiska ställningstagande kring landsbygdspolitiken. Studien bygger på att de minskade väljarunderlaget kommer göra att efter tid så blir det mer inslag i partiprogrammen av liberal landsbygdspolitik, där man exempelvis efterfrågar näringslivets närvaro och inte efterfrågar politiska åtgärder eller protektionistiska idéer som handelshinder.

Studien har därmed två uppgifter där det ena handlar om finns det likheter mellan partiernas landsbygdspolitik och delar partierna ett konvergerat mål samt ser de samma medel för detta målet. Andra uppgiften för uppsatsen är att besvara ifall urbaniseringen påverkar partiernas ideologiska ställningstagande rörande landsbygdsfrågor. Därmed så blir de för uppsatsen att besvara de här frågeställningarna:

- Hur uttrycks landsbygdspolitiken ideologiskt i partiprogrammen och sker det förändringar över tid? Förändrar urbaniseringen landsbygdspolitiken ideologiskt?
- Finns det ideologiska likheter i partiprogrammen då partierna har ett konvergerat mål?

1.4 Disposition

Studien inleds med en bakgrund kring beskrivande av landsbygds konflikten och det problemområde som finns. Sedan lyfts uppsatsens syfte och de frågeställningar som ska besvaras i studien. Därefter försätter jag med teori och tidigare forskning i kapitel två. I uppsatsen tredje och fjärde kapitel redogör jag för val av metod och material för att sedan beskriva idealtyperna. I kapitel fem beskrivs resultat och analys med utdrag från vardera ett av de sex partiprogrammen. I resultatdelen lyfts partiprogrammens ideologiska placering fram och i de konstruerade tabellerna kan man se programmets placering över tid. Tankar och reflektion kring studiens resultat lyfts upp i de två sista kapitlen diskussion och slutsatser.

Kapitel 2 Teori

2.1 Tidigare forskning

Efter granskning av tidigare forskning kring svensk landsbygds politik så blir det tydligt att de finns luckor vad gäller ideologiska skiften och urbaniseringens påverkan på landsbygds politiken. Det är även ingen tidigare forskning som berör landsbygds dimensionen som landsbygden har i att analysera medlen då målen är lika. Den koppling som finns kring tidigare partiideologisk forskning berör Centerpartiets partiprogram i helhet och utelämnar de enskilda fokuset på landsbygds politiken i partiprogrammet. För Socialdemokraterna ser det ut på samma sätt med avsaknad av fokus på landsbygds politiken. Detta gör att de inte finns en studie som analyserar ett enskilt programområde där partier har konvergerat mål. Tidigare forskning som finns på det landsbygds politiska området handlar bland annat om partiers politiska retorik rörande regionala områden som Norrland i form av Lundgren och Nilssons forskningsartikel (2015). Annan forskning som finns inom det landsbygds politiska området är bland annat Line Sälls (2014) doktorsavhandling om regional politik kopplad till politisk debatt och med grunden inom regional politikens beskrivning i riksdagens näringsutskott.

Studie kring ideologi och landsbygden med utgångspunkt i partiprogrammen saknas i forskningen. Ideologianalysen gör det möjligt att utifrån de två partierna ta ett ideologiskt perspektiv på landsbygdspolitiken. Landsbygdspolitiken som politik område skiljer sig gentemot många andra politiska frågor då det är ett område där man har ett konvergerat mål. Därmed fyller min uppsats en lucka i forskningen om man med delade mål också använder sig av samma medel. Dimensionen kring urbaniseringens effekt på de två partiernas landsbygdpolitik saknas i forskningen och kommer besvaras i denna studie.

2.2 Allmän definition av landsbygden

Genom att landsbygden och landsbygdpolitik är grunden för denna studie gäller det att ha en tydlig definition av vad landsbygd innebär. Landsbygdpolitiken i partiprogrammen kommer att utgöra underlag för resultat och analys. Det i partiprogrammen som berör frågor som samhälle, människors roll på landsbygden, levande landsbygd och hela landet ska leva är grundbulten i resultat och analys av partiprogrammen. Landsbygden som begrepp definieras och konkretiseras av Jordbruksverket där de exemplifierar och tydliggör att krav för att kallas landsbygd är att de ska minst bo fem invånare per kvadratkilometer. Samtidigt så får området inte kunna kopplas samman med det som definieras som stadsområde eller storstadsområde. I dessa sammanhang så talar Jordbruksverket av att stadsområden utgörs av en befolkning som är minst 30 000 och/ eller där den största tätorten har 25 000 invånare. Storstadsområde i sig beskrivs som en kommun där 100 procent av befolkningen tillhör någon av kategorierna tätort eller tätortsnära landsbygd. Detta sätt att definiera innebär att 34 procent av Sveriges befolkning bor på landsbygden. (Jordbruksverket, 2015)

2.3 Idéer och Ideologier

Ideologins påverkan på politiken är stark och de utgör grunden i de politiska beslut som fattas. Dock så finns det en stark skillnad i landsbygden som politik område jämfört med andra områden. Inom flertalet olika politik områdena så har man både skilda medel och mål men som synen är på landsbygden med utifrån Socialdemokraterna och Centerpartiet så skiljer sig landsbygden som politik område åt. De finns ett konvergerat mål gällande att minska skillnaderna mellan stad och landsbygd. Vilken påverkan har ideologin där med för de landsbygdspolitiska förslagen?

Ideologins påverkan på politiken beskrivs av Marie Demker (1993) i hennes avhandling I nationens intresse som att de omfattar två olika nivåer som inverkar på de åsikter som senare uttrycks i politiska frågor. Dessa utformas av något som benämns som postulat och partidoktrin. Demker beskriver dessa två nivåer som att postulaten är grundläggande värderingar och föreställningar av verkligheten på en abstrakt nivå. Postulaten utgör den utgångspunkt som finns för den aktuella politiska situationen i vilket då är partidoktrinen. Detta visar på att ideologin partiernas grundläggande värderingar utgör grunden i vad som senare blir ställningstagande i olika politiska frågor. (ibid, 66-67)

Ideologier utgör grunden i varje partis åsikter och politiska förslag. I varje politikområde kan man se tendenser av mer eller mindre ideologiskt grundade idéer. Ideologierna är ett värderings system som täcker de flesta områdena i samhället. Därav utgör ideologierna den grundläggande synen kring en politisk fråga. (Larsson, 2014 :23)

I min ideologianalys kommer jag fokusera på de frågor som berör aspekter som en levande landsbygd, regional politik och regionala olikheter. Fokuset ligger på landsbygdspolitiken i partiprogrammen och det bygger på att skapa en förståelse hur landsbygdspolitiken hos Socialdemokraterna och Centerpartiet formats ideologiskt över tid.

Därav öppnar uppsatsen också upp för att blicka över ett längre tidsperspektiv då det hela utgår utifrån urbaniseringen och dess påverkan på landsbygds politikens utformning. Urbaniseringen bidrar till att minska antalet väljare på landsbygden samtidigt som den bidrar till ökade skillnader mellan stad och land. Får urbaniseringen partierna att skifta ideologi?

Genom att anamma Demkers (1993) analysuppbyggnad kan jag möjliggöra och se hur de förhåller sig till medlen ideologiskt de vill säga de strategier som de tar sig till och också se vilken sorts utopi de ser framför sig. Förhåller de sig till samma mål(utopi) och medel(strategi) i partiprogrammen som de båda partierna beskriver i debatter. Kommer då exempelvis Centerpartiet gå ifrån ett eventuellt inslag av den liberala utopin frihet till förmån för den reformistiska socialismens jämlikhet. Detta då i formen av uttryck som att de vill se jämlikhet mellan stad och landsbygd. (Skaraborgsbygden, 2017)

I min analys vill det framkomma således hur de förhåller sig till det som Demker (1993) beskriver som verklighetsuppfattning, strategi och utopi i hennes analys av det franska Gaullist partiet. Genom att till texten ställa frågorna om hur det är, hur det bör vara och hur man ska nå dit så öppnar det upp en insyn i partiernas landsbygds politik och syn på landsbygden i form av verklighetsuppfattning, strategi och utopi. Verklighetsuppfattning kan beskrivas som den samhällssyn partierna har, strategi däremot talar snarare mer om en motiverande handlingsplan hur de ska nå till det som utopin står för det vill säga de framtida drömsamhället. (Demker, 1993: 68)

Valet av ideologier byggs upp kring att de ska representera ett brett urval och skapa ett brett spektra för de partiprogram som analyseras. Därav väljer att använda mig av ideologierna reformistisk socialism, liberalism och agrarianism.

Valet av agrarianism bygger kring att den utgör grunden för rörelsen om en levande landsbygd. Det är en ideologi som utformades och skapades i ett uppror för att skydda landsbygden och det sätt de såg som det rätta sättet att leva. I denna rörelse har Centerpartiet sina rötter därav är valet av agrarianism ytterst relevant. (Mohlin, 1989:4)

Valet av den reformistiska socialismens ideologi hänförs till att den utgör grunden för den moderna socialdemokratiska rörelsen. Historiskt så anammades denna ideologi av den tyska socialdemokratin och senare spelade den en allt större roll för de europeiska socialistpartierna som kom att omvandla sin syn mot en mer reformvänlig agenda från att haft mer revolutionära rötter. (Larsson, 2014: 85)

Liberalismen som ideologi är vald då den skiljer sig åt mellan de två tidigare nämnda ideologierna då den tar avstamp i den enskilda människans frihet och är en politisk teori som handlar om frigörande från statligt förtryck och för en fri marknad. Grunderna i denna politiska ideologi är till skillnad från de två tidigare nämnda att staten ska ha en liten roll och där marknaden ska få verka fritt. Den ekonomiska friheten ses i den liberala ideologin som en grundpelare för ekonomisk tillväxt och allmänt välstånd. (ibid: 29)

Det hade kunnat varit möjligt att välja ideologierna konservatism och grön ideologi men dessa anser jag skiljer sig inte tillräckligt från de övriga ideologierna för att de ska kunna utgöra en ideologi utformning där de finns skillnader mellan de och exempelvis agrarianismen. Således kan man se att de inte var ömsesidigt uteslutande och därmed inte tillräckligt användbara för studien.

Den agrara ideologin har i sig en blandning av de tankar som konservatism och den gröna ideologin applicerar på landsbygden. Bland annat delar de synen på protektionism med konservatismen. (Mohlin, 1989: 90) För den gröna ideologin så utgår idéerna om ett jordnära arbete och värnande av naturen likt agrara idealtypens självhushållning. Genom att de två ideologierna konservatism och grön ideologi ”ekologism” således delar stora delar med de andra ideologierna så är de inte ömsesidigt uteslutande. (Larsson, 2014: 149-150)

2.4 Agrar landsbygdspolitik

Den agrara landsbygdspolitikerna tar avstamp ideologiskt i en blandning av ideologier därav bland annat fascism och konservatism. Ideologin som formade den nordiska bonderörelsen kom att ta växa fram i landsbygden under tidigt 1900-tal. De förordnar politiska åtgärder som handelshinder av jordbruksvaror och ville arbeta för protektionism och värnande om det egna landets jordbruksproduktion. De agrara partierna växte fram som en reaktion mot modernisering, urbanisering och industrialisering. Den agrara ideologin kan ses som en ideologi som stod utanför de redan formade ideologierna så som liberalism, socialism och konservatism där de var som ett motstånd mot moderniseringen. De såg på liberalismen som en ideologi där dess ekonomiska syn undergrävde självhushållningen och som ett hot mot de agrara samhällen. Grunden av den agrara jämlikheten kan ses som en kraft som gjorde skillnad på människor då rötterna kan finnas ha likheter med Nazi-Tyskland där de talade om en judisk konspiration om att det ekonomiska kapitalet var mot det agrara samhället. Jämlikhets synen kopplat till konflikten stad och land kan ses som att de beskriver staden som att den förstör landsbygden. Den agrara ideologin strävar mot en åter makt för landsbygden och för en levande landsbygd. (Mohlin, 1989: 89-91)

Den agrara ideologins motsats bör man se är den liberala ideologin varav den agrara ideologin ser marknadsekonomin som ett hot och där de kan förstöra det agrara samhället. Den traditionella bytesekonomin kom att undergrävas av den ekonomiska liberalismen enligt de agrara tänkarna. Krav om allmän och lika rösträtt som växte fram under tidigt 1900-tal var den agrara rörelsen skeptisk mot då de ansågs som ett hot mot bondesamhället. (Mohlin, 1989:42)

Utgång tar den agrara ideologin i tanken om värnande av naturen en sorts självhushållning och med tryck på den grund den mänskliga utvecklingen är byggd kring. Kikar man på ideologiska grunder och tänkare kring den agrara ideologin så kan man finna flertalet olika viktiga personer men där det i den klassiska agrara ideologiska tänkandet formas bland annat utifrån Thomas Jefferson och Michel-Guillaume Crevecoeur. Dessa representerar ursprungstanken i agrar ideologi som kan beskrivas med att den ideala medborgaren formas av jordbruksproduktion. Dessa tryckte på behovet av grundläggande nödvändigheter som vård, skolor mm för landsbygdens överlevnad. (Martin & Kitchel, 2013: 30)

Den agrara idealtypens verklighetsuppfattning bygger på dess tro på den enskilda medborgaren som är självhushållande och kan frambringa de grundläggande behov den själv behöver så länge de finns grundläggande service som vård, transport och utbildning. Idealtypens verklighetsuppfattning sammanfattas självhushållning vilken beskriver den ideala medborgaren där den inte står sig beroende av någon annan för de närmaste grundläggande behoven som mat och vatten. Som strategi för att nå det utopiska samhället så vill den agrara idealtypen skydda den enskilda medborgaren då den ska kunna producera sin egna mat och medel utan att utsättas för utländsk konkurrens. De vill upprätta handelshinder och tullar vilket sammanfattas som idealtypens strategi protektionism. Med verklighetsuppfattningen självhushållning om den enskilde medborgaren som kan sköta sina egna behov vad gäller produktion av mat samt strategin protektionism för att skydda den från konkurrens från andra länder i form av handelshinder och skyddstullar så ser den agrara idealtypen utopin en levande landsbygd framför sig. En levande landsbygd där den egna familjen ges möjlighet till att producera dess egna behov samt där den har fullt fart i sig och där den är en levande plats med ständiga rörelser av människor till sig och ett enskilt fokus på landsbygdens liv där den ska återgå till det den en gång var.

2.5 Liberal landsbygdspolitik

Liberalismen som politisk ide har formats av idéer från 1700-talet där de bland annat grundar sig i de mänskliga rättigheterna så som rätten till liv, frihet, egendom och rätten till motstånd mot förtryck. Detta ideologiska ramverk gör än idag grunden för den liberala ideologin.

Viktiga tänkare för liberalismen är Adam Smith och Jeremy Bentham, där den förste har medfört den grundläggande ekonomiska syn som präglar mycket av liberalismen. Den byggs upp kring tanken om frihandel och en ekonomisk frihet vilket kom att utgöra en förutsättning för ekonomisk tillväxt och allmänt välstånd. De tankar som Bentham däremot har bidragit handlar om utilitarismens lära som bygger på tanken om nyttomaximerande där den allmänna rösträtten är ett sätt att maximera nyttan. Detta synsätt utgör således en utgångspunkt för den liberala ideologins ställningstagande. (Larsson, 2010: 29)

Den liberala landsbygdspolitiken tar avstamp i dess syn på samhället där de ser den enskilda individen som den viktigaste enheten i samhället och där den utgör grunden för samhället.

Den enskilda individen är rationell och anses bäst lämpad att själv fatta egna beslut. Varje människa ses som tillräckligt kompetent att överväga mellan olika alternativ och se resultat av dess handling vilket skulle få samhället att utvecklas enligt den liberala ideologin.

Liberalismen uppstod som en rörelse där de skulle frigöra individen från statlig förtryck och där Mill bland annat talade om skapandet av en politisk marknad i form av en allmän rösträtt där varje individs efterfrågan skulle väga lika tungt. Den enskilda individen är således bäst att forma sin dag oavsett bosatt i stad eller land och politiken ska inte vara någon aktiv spelare. (ibid :34-37)

Den liberala landsbygdspolitiken är formad av en tro på den enskilda människan som rationell och där den bygger samhället på bästa sätt så länge den har fria händer. Denna verklighetsuppfattning kan sammanfattas som rationalitet. Verklighetsuppfattningen i den liberala idealtypen trycker på den enskilda individen som skapar för samhällets bästa utveckling. Men till skillnad mot den agrara idealtypen så trycker de inte på att den bästa medborgaren måste vara en självhushållande medborgare utan de viktigaste är att det är människan som är fri från förtryck och där den själv har möjligheter att forma sitt liv och på det sättet bidra till samhällets utveckling. Således ser de på landsbygden som en plats likt andra platser i samhället så länge den enskilda individen har möjlighet att forma sitt egna liv. Strategin för den liberala landsbygdspolitiken handlar om att uppmuntra och tillgodogöra för marknaden att närvara vid landsbygden att främja och riva byråkratiska hinder för näringslivet ska kunna finnas likaväl vid stad som landsbygd. Denna strategi uttrycks i den liberala idealtypen som marknadsekonomi, vilken innebär åtgärder som uppmunar till att främja näringsliv och företagande i hela landet. Strategin i marknadsekonomi ska vara vägen framåt mot utopin. Den utopi där de liberala tänkarna ser frihet för den enskilde att forma sitt egna liv och där den ska få möjlighet att vara fri från alla former av förtryck och där den har de grundläggande rättigheterna som åsiktsfrihet, näringsfrihet och skydd av den privata äganderätten. (ibid: 35)

2.6 Reformistisk socialism landsbygdspolitik

Den reformistiska socialismen tar sin grund och utgångspunkt rörande jämlikhet i att de vill bestrida och ojämlighet och kämpa för jämlikhet. Ideologin formas av grundprincipen att problemen i samhället kan i stor del hänvisas till den rådande ojämligheten. Konflikten mellan stad och land samt den ökande ojämligheten ligger till grund för de reformistiska socialismerna som något som ska bekämpas. Konflikterna mellan stad och landsbygd samt skillnader mellan dessa kan således hänvisas till en rådande ojämlighet. Den reformistiska socialismens ideotyp är formad av en socialistisk ideologi där man genom reformer vill genomföra en gradvis samhällsförändring. Denna ideologi står således för en mindre revolutionär agenda gentemot andra former av socialism.

Denna omvärdering av socialismen i mer reformistisk riktning kom att formas under sekelskiftet vid 1900-talet där nästan alla europeiska socialistiska partier omformade sig i en mer reformistisk anda och där man steg bort från det revolutionära tänkandet. En förgrundsfigur för den reformorienterade socialismen kom Eduard Bernstein att vara som under sent 1800-tal blev medlem av det tyska socialdemokratiska partiet. Bernstein fann sig delvis präglad och påverkad av den engelska utilitarismen men även av icke marxistiska socialister. (Malnes & Midgaard, 2006: 224-226)

Stora delar av ideologin har kommit att präglas av en skepsis mot människan efter de folkliga stöd som diktaturer fick i samband med andra världskriget. Detta uttrycks i form av att mänskligheten kommer slå sig till ro om inte det finns några som är villiga att ta upp en kamp mot ett fåtals privilegier. De ser på samhället och människorna som att blir samhället bättre så utvecklas också människorna mot det bättre. (Larsson, 2014: 86)

Den reformistiska socialismens idealtyp kring verklighetsuppfattningen bygger på en tro om ett solidariskt samhälle och tar avstamp i labour ideologen Richard Crossmans tankar om den sociala samveten. Dessa tankar berör även Bernstein men med då förankring hos Immanuel Kant där han talar om människovärdet som ett egenvärde där man ska aldrig behandla människan som medel utan istället som mål. Dess syn på strategi är förankrad i dess syn till skillnad från andra former av socialism att politiska reformer kan bidra till utvecklingen mot utopin jämlikhet. Strategin för idealtypen är således en aktiv roll från staten i form av närvaro av statliga myndigheter och företag samt politisk omfördelning av resurser. (ibid : 86)

Jämlikheten som utopi i landsbygdspolitiken handlar om att nå en fulländad jämlikhet mellan stad och landsbygd. Ur den reformistiska socialismens ideologi så handlar det utopiska samhället om ett samhälle där jämlikhet råder mellan alla och där man är fri från klasser. Detta uttrycks bland annat som att ett möjligt gott samhälle är ”Ett klasslöst och därmed jämlikt, samhälle med en stark statsmakt under medborgerlig kontroll”. (ibid: 94)

Den reformistiska socialismens idealtyp ser således människor som solidariska och där de tillsammans bygger bästa möjliga samhälle. Individerna undgår för kollektivet och dess roll att tillsammans solidariskt liksom verklighetsuppfattningen för idealtypen bygga upp samhället. Den enskilda människan är solidarisk och de finns en tro på att människor tillsammans ska skapa bästa möjliga utveckling. Som strategi så vill den reformistiska socialismen se en mer aktiv stat och politik där de ska främja det solidariska samhällsbygget och där de ska öppna upp för förflyttningar av statliga myndigheter från större städer till landsbygden. Exempelvis skulle denna strategi uppmåna till en förflyttning av myndigheter och utlokalisera dessa så att de finns en statlig närvaro runt om i landet. Denna strategi ska på så sätt frambringa en jämlikhet som utopin för den reformistiska socialismens idealtyp bygger på. Närvaro av statliga företag, myndigheter och andra statliga organisationer ska ses som viktiga och den grundläggande strategin för att nå utopin jämlikhet. Strategin som benämns som politisk omfördelning handlar också om att det ska finnas en ekonomisk omfördelning vilket möjliggör resurser runt om i landet. Ett tydligt exempel på en sådan strategi är det kommunala utjämningsystemet som syftar till att utjämna skillnader och bidra till ekonomiskt stöd för kommuner med lägre skatteintäkter. Detta är ett exempel på politisk omfördelning som strategi.

Kapitel 3 Metod och Material

3.1 Material och avgränsning

Material att analysera för studien är tre partiprogram vardera från de båda partierna. Partiprogrammen är valda för att kunna följas med ett liknande tidsintervall. De första partiprogrammet från 1959 eller 1960 är valda då de utgör den period då urbaniseringen tog starkast fart enligt SCB:s artikel Urbaniseringen från land till stad.(2015) Valet av en längre tidsperiod med flera program från varje parti möjliggör att kunna följa ideologiska skiften under urbaniseringens gång. Partiprogrammen ska vara formade under olika partiledare och valet av program är då de kan ge en tydligast bild av hur de förhåller sig ideologiskt över tid.

Partiprogrammen är för Centerpartiet från 1959, 1990, och 2013. Socialdemokraternas partiprogram är från 1960, 1990, och 2013. Val av annat material hade varit möjligt men då tidigare forskning berör exempelvis debatter från riksdag är detta bort valt.

Materialet är valt utifrån tanken om att de utgör en god grund för partiernas politik och därav så vill de ge bästa möjliga bild av dess syn på landsbygdspolitiken. Materialet är också avgränsat och valt då de utgör en möjlighet att visa på hur den förda politiken ser ut under urbaniseringens starkaste fas fram till närliggande tid till idag. Valet av partiprogrammen är också avgränsat utifrån tanken om att det är lättare att få partiprogram som är utformade under liknande period samt att de finns en begränsning i tid för studiens genomförande. Programmen är utvalda då de ska ha någorlunda jämn spridning över tid oavsett parti. Det vill säga att de ska vara närliggande i tid utformade och ha en jämn tidsspridning.

Partiprogrammen är valda då de utgör en tidsram där de är formade av olika partiledare samt att de är relevanta för att kunna följa urbaniseringens påverkan på partiernas politik.

Urbaniseringens effekter och ifall de skiftar ideologi i partiprogrammet ges möjlighet på detta sätt och genom dess gemensamma tidsperiod skapas en möjlighet för att jämföra mellan de två partierna hur de förhåller sig till de konvergerande målet.

Partiers ideologiska ställningstagande kan analyseras på andra möjliga sätt genom bland annat debatter men partiprogrammen utgör i sig en grund för partiideologin. Det vill säga att de är pelarna i partiets ideologi, det som tidigare benämnts som postulaten. Förändringar i partiideologin kräver förändringar i postulaten vilken utgör således att ideologiska skiften och ställningstagande i en fråga som landsbygden kan hänvisas till förändringar i postulaten. Postulaten handlar om grundläggande värderingar och föreställningar av verkligheten på en abstrakt nivå. (Demker, 1993: 67)

3.2 Analysmetod

I uppbyggnad av analysen vilken formas utifrån en kvalitativ textanalys i form av en ideologianalys så kommer jag att skapa mig ett analysredskap utifrån tidigare teoretisk grund kring de tre ideologierna, agrarianism, liberalism och reformistisk socialism. Syftet med den kvalitativa studien handlar om att frambringa möjlighet att försöka förstå mening och meningsskapande och att den är mer än summan av delarna. (Esaiasson, et al. 2017: 211-213)

Uppsatsen kommer att utgå från en kvalitativ textanalys i form av en ideologianalys. Denna ideologianalys kommer formas utifrån idealtyper som förankras kring politisk ideologi teori. Ideologianalysen handlar om, som Badersten & Gustavsson (2015) beskriver det, att studera politiska idéer ”vanligen uttryckta som mer eller mindre genomtänkta föreställningar av det genomtänkta samhället”

Idealtyper som är noggrant och systematiskt utformade kan bringa ordning i analysen och medföra en smidig analys och ett mönster kan skönjas ur ett omfattande material. När materialet är omfattande så finns det ett ökat behov av ett analysverktyg och där bör idealtypen ses som relevant för analysen. Är idealtyperna utformade systematiskt och omsorgsfullt så kan det också medföra att göra en komparativ analys emellan analysmaterialen. Tidsmässigt kan de dock vara krävande och bör ses som viktigt att man har god koll på ideologiska ramverket man bygger upp idealtyperna kring. En tydlig utformning av idealtyperna kan underlätta i analysen. (Bergström & Borèus, 2012: 166)

Ideologianalysen med hjälp av analysredskapet idealtyper har till uppgift att beskriva partiprogrammets tillhörighet rent ideologiskt men bör också göra det möjligt att se en eventuell förändring över tid. För att se på medlen och målen för landsbygdspolitiken i partiprogrammen så väljer jag anamma mig av Demker och Hermanssons form av varat - börtat och görat. Dessa kan även benämnas som verklighetsuppfattning, strategi och utopi. Denna form att utforma analysredskapet medför en stabil förankring kring tidigare partiideologisk forskning och hur partiprogrammet kan analyseras ideologiskt.

Dock väljer jag att inte använda mig av domänen omvärld då studien inte ska diskutera utrikespolitiska frågor. I Demkers (1993) avhandling I nationens intresse beskrivs domänen samhälle som uttalande om hur samhället är beskaffat, hur de ska se ut samt vilka strategier man ska ta sig för att nå dit. Detta sätt att analysera på partiprogrammen medför att idealtyperna bör vara utformade i samklang med dessa så de kan beskriva de tre ideologiernas syn på dessa frågor och sedan kunna möjliggöra ett mönster och placering in för texterna i ideologierna vad gäller verklighetsuppfattning, strategi och utopi.

3.3 Validitet och Reliabilitet

Idealtyperna formas utifrån vedertagna begrepp och definitioner därav bland annat från Reidar Larssons bok om politiska ideologier samt Marie Demkers beskrivning av idealtypen liberalism som hon använder sig av i sin avhandling kring Gaullism partiet. Idealtyperna möjliggör sedan att finna mönster i texterna som gör det möjligt att placera in dem i det ena eller den andra idealtypen. Dessa idealtyper ska vara tydligt utformade för att medföra starka skiljelinjer och samtidigt också medföra en bredd vilket kan göra de relevanta för studien. Detta möjliggör en stark reliabilitet vilket kan vara avgörande för studiens resultat och dess styrka i den slutsats man sedan drar. Validiteten ligger i att de som sägs mätas är också det som mäts samt att man använder sig av definitioner som är väluppbyggda och vedertagna vilket kan medföra en stark resultatvaliditet. Gällande begreppsvaliditet så används begrepp som teoretiskt är förankrade och relevanta för studien. Bra begreppsvaliditet möjliggör ytterligare styrka i studien. (Esaïasson, et al. 2017:58-59)

Detta medför att de ställs krav på noggrannhet i utformning av de begrepp som kan anses utgöra utgångspunkt för vardera idealtyp. Kravet på validitet och rätt definierade begrepp byggs på att de ska vara rätt formade för att de samtidigt ska kunna operationaliseras och kunna påstås säga något om mitt forskningsproblem med tryck på rätt teoretisk utgångspunkt. Inom analysens ramar handlar det om att ha starka och tydliga idealtyper vilket kan förenkla för operationalisering av det materialet man har. I fall då de inte är klara och tydliga utformningar så bidrar det till att risken för fel både systematiska och osystematiska ökar. (ibid:58-59)

För en stark validitet så gäller det också att den byggs upp kring en extern och intern validitet där den externa handlar om möjligen att koppla detta till andra situationer och där anser jag att det i form av analys av landsbygds politik kan använda mitt analysredskap och de formade idealtyper som uppsatsen är uppbyggd kring. Dessa kan exempelvis användas på liknande partier i andra länder. Flertalet av dessa utvalda partier förekommer i andra länder därav kan de utformade idealtyperna också appliceras i fall där de ska analysera landsbygds politiken i partiets program som har sina rötter i något annat land. Gällande den interna validiteten så byggs det kring att de teoretiska begrepp som bygger studien också kan ses överensstämma i god anda med de observationer som gjorts i detta fall den textanalys som genomförts kopplat till de idealtyper och teoretiska förankring som finns kring dessa. (Bryman, 2011: 352)

Kapitel 4 Idealtyper

Idealtypen har en historisk förankring hos sociologen Max Weber och tar sin utgångspunkt i att den ska bygga på en form av en tankekonstruktion. Idealtypen har inte formen av att den ska avläsa verkligheten utan den bör ses som ett verktyg för att kunna se och finna mönster i texter. Exempelvis kan detta ske i form av konstruerande idealtyper som senare kan göra det möjligt att föra in vardera ett av partiprogrammen i en ideologisk box där de ligger närmare de ena eller den andra idealtypen. Detta gör således också möjligt att se skiften över tiden i och med att analysen handlar om konsekvenser av urbaniseringen på den utformade landsbygds politiken. Idealtyperna kan konstrueras som idealtypiska föreställningar om då landsbygds politik utifrån agrar ideologi, liberalism och reformistisk socialism. De ger då möjlighet att välja de idéer som bör anses relevanta för frågan. I denna tanke då handlar de om hur de ser på samhällets utformning och med fokus då på landsbygden i partiprogrammen. Idealtypen är formad av en politisk teoretisk ram vilken den också kräver.

Analysverktyget idealtyp är grundat i att renodla dragen för exempelvis en ideologis syn på landsbygds politiken och därav för att sedan kunna formulera hypoteser. (Bergström & Boréus, 2012: 150)

Idealtyperna är formade med förankring i ideologisk teori. Idealtypernas uppbyggnad är vald då de ska utge en bredd och olika syn på de tre dimensionerna som kallas varat, börtat och görat. De är formade utifrån de tre ideologiernas rötter och de tänkare som bidragit till ideologiernas utveckling och kommer därefter kopplas till partiprogrammen i någon av ideologi kolumnerna utifrån de tre punkterna verklighetsuppfattning, strategi och utopi. De tre idealtyperna ska vara ömsesidigt uteslutande.

Idealtyperna är likt Gunnar Eriksson uttrycker det i sin essä en extremsbild av fenomenet ifråga. Således representerar inte idealtypen något medelvärde utan är en bild som formas i denna studien utifrån grundläggande ideologi teori. Den idealtypiske liberalen är inte samma som en liberal i genomsnitt utan står för en extremsbild av dess ideologi för att kunna ge en bredd och särskilja idealtyperna åt. Idealtyperna utgör varsitt enskilt ställningstagande vad gäller verklighetsuppfattning, strategi och utopi. (Esaiasson, et al. 2017:140)

För att öppna upp för nyanser och inslag av två eller tre ideologier så kommer partiprogrammen placeras in med en procentuell fördelning för antalet kryss de får. Det vill säga att fem kryss kommer placeras för vardera partiprogram och detta innebär då tjugo procent per kryss. Exempelvis kan detta innebära att under utopi så infaller ett partiprogram med inslag av flera av idealtyperna men där de hamnar med ett kryss under levande landsbygd, ett under frihet och tre under jämlikhet. Detta visar då på att flera av idealtypernas utopi finns i partiprogrammet men att den största delen utgörs av utopin jämlikhet tex. Detta sätt att analysera texterna öppnar upp för att partiprogrammen om möjligt inte är renodlade i idealtypernas spår åt något håll och där man kan se att de finns inslag av flera idealtyper i programmen. Kryssen som placeras kommer sedan kunna urskilja partiernas ideologiska ställning över tid och ifall de sker ideologiska förflyttningar.

Idealtyperna är utformade och skapade utifrån politisk ideologi teori där de gör avstamp i varje ideologis syn på samhället. Varje enskild ideologi har olika fokus på viktigaste enheten, sättet de uppfattar hur verkligheten är beskaffad, var de ser slutmålet samt hur de ska ta sig dit. I detta fall så kan vissa idealtyps utformningar efterlikna ekonomisk politik dock skiljer de sig åt i den formen att dessa är utformade för att på bästa sätt beröra vardera en av de tre ideologiernas syn på landsbygden. Dessa ideologier har olika historiska rötter och har således olika fokus på landsbygden. Detta gör således att jag valt att formatera idealtyperna utifrån Verklighetsuppfattning, Strategi och Utopi i samklang delvis med ekonomisk politik främst på området strategi men detta görs utifrån aspekten att de ska kunna jämföras sinsemellan. Valet jag gjort kring dessa idealtyper handlar således om att få ett brett spektra men där de kan stå i kontrast till varandra på de tre områdena.

4.1 Tabell 1: Idealtyper

	Verklighetsuppfattning	Strategi	Utopi
Reformistisk Socialism	Solidaritet	Politisk omfördelning	Jämlikhet
Liberalism	Rationalitet	Marknadsekonomi	Frihet
Agrarianism	Självhushållning	Protektionism	Levande landsbygd

Idealtypernas utformning diskuteras och konkretiseras under teori delen där finns en förankring och genomgång av de tre ideologiernas bakgrund samt idealtypernas olika betydelse. I tabellen ovan kan man se de utformade idealtyperna för verklighetsuppfattning, strategi och utopi. Idealtyperna är formade för att kunna fånga upp och synliggöra landsbygdspolitiken i partiprogrammen. I partiprogrammen finns det inte en tydlig struktur för enbart landsbygdspolitiska frågor. Därmed så är idealtyperna utformade för att kunna fånga upp då frågor berörs som kan anses tillhöra eller ligga nära landsbygdspolitiska frågor.

Kapitel 5 Resultat och Analys

Nedan redogörs de resultat som går att finna kring vardera partiprogram kopplat till de utformade idealtyperna på områdena verklighetsuppfattning, strategi och utopi. Under varje partiprogram redogörs för dess syn på verklighetsuppfattning, strategi och utopi. Citaten som går att finna i texten är utdrag i programmen och är utplockade för att belysa de idealtyper som berör vardera partiprogram och del av verklighetsuppfattning, strategi och utopi.

5.1 Partiprogram Centerpartiet 1959

Verklighetsuppfattning

I Centerpartiets partiprogram framgår exempel på att uttrycka sig kring småföretagande där dess tankar om den enskilda människan kan urskilja inslag av den liberala idealtypens verklighetsuppfattning rationalitet. I programmet förekommer detta genom att de ser på den enskilda småföretagande som att de medför mer till ”*människors trivsel och arbetsglädje*”. Andra idealtyper lyser dock starkare genom programmet. Den agrara idealtypen framkommer då de lyfter kritik mot urbaniseringen och hur den står emot landsbygdens behov att ha grundläggande service. Ytterligare aspekter mot det moderna samhället och urbaniseringen lyfts fram där de reflekterar kring arbetsutvecklingen. De uttrycker det som att specialiseringsbehoven skiljer familjemedlemmar åt. Utvecklingen de ser visar på en verklighetsuppfattning som har inslag av flera idealtyper men där det finns ett större inslag av den agrara idealtypen självhushållning. Diskussionen kring småföretagare och att de har mer arbetsglädje och mer trivsel kan man likställas även med den agrara idealtypen och dess syn på den enskilde bondens självhushållning som den ideala medborgaren. (Centerpartiet, 1959)

Strategi

Genom hela partiprogrammet från 1959 så kan man se hur influerat det är av den reformistiska socialismens strategi idealtyp omfördelning. Detta uttrycks i former av politiskt inblandade på olika sätt för att främja och tillgodose ett bra utveckling som de uttrycker det.

”En viktig politisk uppgift är att skapa sådana förutsättningar, som främjar en harmonisk samhällsutveckling i fråga om företagsstrukturen, sysselsättningsmöjligheterna, , bebyggelsens lokalisering, kulturyttringarna o. s. v.” (Centerpartiet, 1959)

I programmet så ser man en avsaknad av andra idealtyper gällande strategi än den reformistiska socialismens idealtyp. Den tar all plats vad gäller strategi och efterfrågar initiativ frågan från både rikspolitik likväl som politiker i länen och kommunerna. Detta sätt att uttrycka gör att man ser en stark influens och tro på politikens roll som en omfördelande maktspelare. Där politikens omfördelning kan ge den bästa möjliga utvecklingen likt tanken som finns i reformistiska socialismens idealtyp. (ibid)

Utopi

De utopiska tankar som kan urskiljas berör två av idealtyperna. Bland annat så talar de om en jämlikhet men också i likhet med den liberala idealtypen frihet så uttrycker de som att de vill ge den enskilda människan frihet och där de talar starkt för bland annat småföretagande då detta skulle stärka den enskilda människan. De uttrycker också inspiration av den liberala ideologin och den liberala idealtypen i form av *”Den enskilda medborgarens initiativkraft, företagsamhet och ansvarskänsla är grunden för det materiella framåtskridandet”*. Detta sätt att uttrycka sig ger bilden av ett partiprogram som är lite tudelat då de tror på friheten för den enskilda människan som utopi men förespråkar samtidigt en annan form av strategi än den liberala. (Centerpartiet, 1959)

5.2 Partiprogram Socialdemokraterna 1960

Verklighetsuppfattning

Socialdemokraternas verklighetsuppfattning belyses starkt i samklang med den reformistiska socialismen då de talar sig varmt om solidariteten som ett ideal men ”*anser dock att detta inte får tillräcklig uppmärksamhet*” och de trycker också på att de ska finnas en solidaritet emellan människor och länder. Den liberala idealtypens rationalitet är något som inte socialdemokratin omfamnar utan det är tydligt genom programmet att det är mest influerat av tanken om människan som solidarisk och att det är gemensamt som man bidrar till utvecklingen. (Socialdemokraterna, 1960)

Strategi

Ett tecken på socialdemokratins gemensamma syn med den reformistiska idealtypen är då de genom hela programmet belyser politikens roll för olika områden. Ett av exemplen som kan lyftas upp är då de talar om socialpolitiken och dess vikt för att öka tryggheten. De finns en stark klarhet i hur de formar sin strategi i programmet då är tydligt emot marknadsekonomin, då de belyser det i form av termer om att de ”*ekonomiska principerna är oförenliga med jämlikheten*”. Detta sätt visar på ett avståndstagande från den liberala idealtypen och medför också att de finns tydliga skiljelinjer mellan den liberala och den reformistiska socialismens idealtyp i detta partiprogram. (Socialdemokraterna, 1960)

Utopi

I 1960 års partiprogram så är det tydligt att socialdemokratin erhåller en utopisk syn som kan ses som en reflektion av den reformistiska socialismens idealtyp där de påtrycker om ett jämlikhet samhälle. Den reformistiska socialismens idealtyp ser ett jämlikt samhälle bortom alla former av strukturer som det ideala samhället där människor kan göra sig fria.

”Som ett led i människornas frigörelse strävar socialdemokratin efter större jämlikhet i fördelningen av egendom, inkomster och makt och i tillgången till utbildning och kulturella värden.” (Socialdemokraterna, 1960)

Detta sätt att tala om jämlikhet gör att man kan se att de finns ett längre strävande och att det är utformat kring en tanke om jämlikhet på alla punkter och att detta utgör grunden för ett gott samhälle. Programmet har influerats starkt av den utopiska idealtypen jämlikhet som den reformistiska socialismens bygger kring.

5.3 Partiprogram Centerpartiet 1990

Verklighetsuppfattning

I verklighetsuppfattningen så kan man i Centerpartiets partiprogram se tendenser på att trycka på den agrara synen om medborgaren som är självhushållande som den perfekta medborgaren. Detta uttrycks i termer som *”Familjejordbruket ska ges goda möjligheter att utvecklas”*. Liknande tankar uttrycks bland annat kring skogsbruk där det talas om att i *”särskilt i känsliga områden krävs småskaligt skogsbruk och enskilt ägande”*. Detta sätt visar på ett starkt inslag av den agrara idealtypen och att de trycker på den självhushållande medborgaren. (Centerpartiet, 1990)

Dock kan man se inslag av de andra ideologierna med i partiprogrammet. Bland annat talar de om människan som en skapande varelse och att kreativitet, uppfinningsrikedom och fantasi skiljer sig människan från andra levande varelser. Detta sätt att resonera kan likställas med liberalismens tanke om den rationella människan. Att människan är möjlig själv att skapa bästa möjliga förutsättningar och bidra till samhällets utveckling. Men som man ser det så är det till största del ändå inspirerat av den agrara ideologin. (ibid)

Strategi

Genom hela partiprogrammet kan man se att de starkt förespråkar ett politiskt inflytande för att ta itu med den *”regionala obalansen”*. Detta är ett sätt att uttrycka sig som står starkt i samhörighet med den reformistiska socialismen. De talar bland annat om att de behövs en *”regionalpolitik för att förbättra möjligheterna till arbete, utbildning och en god miljö i alla delar av landet”*. Detta sätt att uttrycka sig florerar genom hela programmet och de uttrycker flertalet gånger att hela landet ska leva och lösningarna hänvisas till att de ska främjas genom politiken. (Centerpartiet, 1990)

Utopi

I partiprogrammet från 1990 kan man se att Centerpartiet har starka influenser från den agrara och reformistiska socialismens idealtyper för utopi. Dessa idealtyper är levande landsbygd för den agrara och den reformistiska socialismen är den jämlikhet. Bland annat uttrycks detta genom att Centerpartiet vill *”främja grundtrygghet, jämlikhet och likvärdiga villkor mellan människor, regioner och länder”*. Detta sätt att anamma jämlikheten och tala om likvärdiga villkor visar influenser från den reformistiska socialismen. Men man ser även delar där de talar om en levande landsbygd och detta uttrycks bland annat i form av att man ska *”tillvarata och utveckla hela landets resurser.”* Det finns genom partiprogrammet en viss övervikt för den reformistiska socialismens idealtyp jämlikhet. (Centerpartiet, 1990)

I partiprogrammet från 1990 så lyfts Centerpartiets uppdrag fram och där lyfter lyfts jämlikheten som en utopisk ide att sträva mot. Där beskriver de som att partiets grundläggande kamp är ”*jämlikhet och solidaritet*”. Detta sätt att uttrycka sig visar på stort inflytande av ideologin reformistisk socialism. (ibid)

5.4 Partiprogram Socialdemokraterna 1990

Verklighetsuppfattning

I 1990 års socialdemokratiska partiprogram finns flera inslag av den reformistiska socialismens verklighetsuppfattning solidaritet. Genomgående är det solidaritet mellan människor och människors samverkan som samhällsvarelser med en gemensam byggd välfärd man talar om. De reformistiska socialismens inslag visar sig i sammanhang där man talar om samhällsutveckling och relationer mellan människor i programmet. ”

Socialdemokratin vill låta solidariteten prägla samhällsutvecklingen och relationerna mellan människorna.” Dessutom lyfts det i programmet upp i det sammanhanget den enskildes behov och att solidariteten innebär att visa en omtanke om varandra och en vilja till omsorg. (Socialdemokraterna, 1990)

Inslagen kring solidaritet visar sig även i dess tankar om ekonomiska och sociala klyftor där de pratar om utjämning på nivåer både inom och mellan nationer. ”*På grundval av den demokratiska socialismens solidaritetsidé vill socialdemokratin medverka till en ekonomisk och social utjämning inom och mellan nationerna.*” (ibid)

Strategi

Flertalet tecken rörande strategi i socialdemokraternas partiprogram antyder på dess tillit till politiken för att ta itu med klyftorna mellan regionerna. Detta sätt att förhålla sig till konflikterna mellan stad och land går hand i hand med den reformistiska socialismens idealtyp omfördelning vilken innebär en aktiv stat runt om i landet och en politisk reformagenda som syftar till att omfördela resurser och jämna ut skillnader. I programmet så kan man se tendenser av det bland annat då de talar om grundläggande förutsättningar för en levande landsbygd. (Socialdemokraterna, 1990)

”Regionalpolitiken inriktas främst på att utveckla de olika regionernas egna näringsekonomiska förutsättningar. Till de grundläggande förutsättningarna i detta avseende hör ett väl utbyggt skol- och utbildningsväsende, en växande forskning vid regionala högskolor, ett väl fungerande transport- och kommunikationssystem samt åtgärder för teknikspridning. Till förutsättningarna hör också ett aktivt jord- och skogsbruk som en grund för en levande landsbygd. Ekonomiskt stöd från samhället kan även, på vissa villkor, lämnas till företag, som vill etablera sig i utvecklingsregioner.” (ibid)

Detta sätt att tala om politikens roll visar på de starka inflytande och den dominans som idealtypen reformistisk socialism har i partiprogrammet vad berör strategi. Flertalet tendenser genom hela partiprogrammet oavsett politikområde visar hur de trycker på politiken som en aktiv spelare. Dock kan delar som att främja företagande vid landsbygden med ekonomiskt stöd likställas med liberala tankar om ett starkt näringsliv i landsbygden. (ibid)

Utopi

I idealtypen reformistisk socialism så trycker man på tanken om ett jämlikt samhälle som utopi. Detta sätt är något som ses även influera partiprogrammet Socialdemokraterna har från 1990. Detta partiprogram talar om jämlikheten flertalet gånger och där de trycker på jämlikheten som en förutsättning för frihet. De uppvisar en bild av ett partiprogram som tydligt influeras av jämlikhetstanken. Tydligt uttrycks de då de talar om jämlikhet mellan världens medborgare. Socialdemokraterna uttrycker det som att dess *”riktmärke är jämlikhet, demokrati och solidaritet”*. Detta sätt att se på ett framtida samhälle delas med den reformistiska socialismens idealtyp. (Socialdemokraterna 1990)

5.5 Partiprogram Centerpartiet 2013

Verklighetsuppfattning

I Centerpartiets program från 2013 kan man se inslag av både den liberala och agrara idealtypen men där det är främst av den liberala idealtypen. I partiprogrammet så visas representanten av den agrara idealtypens verklighetsuppfattning bland annat av tron på den självhushållande medborgaren. Men det lyfts också upp vikten av grundläggande service på landsbygden. Detta uttrycks i partiprogrammet som

”Alla människor ska garanteras tillgång till sjukvård, utbildning och omsorg samt fysisk och digital infrastruktur. Järnvägen till samhället, vägen till huset, bredbandet till skärmen och vägen till världens kunskap – alla dessa ska vara öppna för alla och tillgängliga för alla.” (Centerpartiet, 2013)

Detta omfattar tanken om grundläggande service för att landsbygdsbon kan vara oberoende av andra. Detta då vilket i de historiska aspekten beskrivs som självhushållning. Dock är liberalismen den starkaste idealtypen i 2013 års partiprogram från Centerpartiet där tanken framhålls om människan som rationell och att den enskilde individen ska få makten att fatta sina egna beslut.

Det byggs på tanken om att människan är rationell nog och kan bäst styra över dess egna liv och att den enskilda individen vet dess bästa. Sättet att tänka står i likhet med Benthams teorier om att den enskilde kan bidra till samhällets utveckling och öka den maximala nyttan. I partiprogrammet så uttrycks den liberala tanken som ” vi tror på människans förmåga att ta ansvar för sig själv och för andra. Det uttrycks även i form av att ”den enskilda människans initiativkraft, företagsamhet och ansvarskänsla är grunden för ekonomiska framsteg.” Sättet att se på samhället och människan som rationell nog att fatta egna beslut gör att man kan se att partiprogrammet har mycket influenser från den liberala idealtypens verklighetsuppfattning. (ibid)

Strategi

Gällande strategi så kan man likt verklighetsuppfattningen i de sista partiprogrammet se inslag av den liberala idealtypen men där de även finns tendenser av spår från den reformistiska socialismens idealtyp omfördelning som talar om att det ska skapas en god grund för människor att växa och att resurser ska kunna omfördelas genom olika reformer. Exempel på dessa tankar fås ses genom tanken om att

”Alla delar av landet ska ges likvärdiga förutsättningar för utveckling och tillväxt. Därför krävs styrmedel som möjliggör en aktiv regionalpolitik. Exempel på sådana styrmedel är ett väl fungerande skatteutjämningsystem och geografiskt differentierade arbetsgivaravgifter.” (Centerpartiet, 2013)

Detta sätt att uttrycka sig i programmet kan ses som en kombination av den liberala och reformistiska socialismens idealtyp. Genom programmet är det starkaste spåret den liberala tanken om marknadsekonomins inflytande och där den medför utvecklingen i samhället och den kan ses som grund för att landsbygden ska kunna växa. Detta uttrycks i partiprogrammet i termer av ”tullar och handelshinder begränsar konsumenters och producenters val. Denna

typ av hinder missgynnar ekonomisk utveckling eftersom konsumenterna och producenterna tvingas betala när priset på varor höjs som ett utslag av protektionism.” Detta sätt att uttrycka sig i partiprogrammet visar också ett tydligt ställningstagande mot den mer protektionistiska idé som den agrara idealtypen bygger på som strategi. (ibid)

Utopi

De utopiska idéerna i 2013 års partiprogram domineras av både den liberala idealtypen men också den agrara idealtypen som belyser tanken om den levande landsbygden och att hela landet ska leva. Den agrara idealtypen är tydlig genom hela de utopiska idéerna som omger partiprogrammet. Tydligast uttrycks de i former som att ”en levande landsbygd, livskraft i hela landet, konkurrenskraftiga gröna näringar och miljösmarta städer är nyckeln till hållbar utveckling.” (Centerpartiet, 2013)

Den liberala idealtypens utopiska bild frihet beskrivs i formerna av” att de försvarar alla människors frihet från förmynderi och påtvingad kollektivism”. Detta visar på att de står för den liberala idealtypen samtidigt som de väver in tankar om den agrara idealtypen gällande en levande landsbygd. (ibid)

Genom programmet löper dock en utopisk ide om en landsbygd som frodas och att hela landet ska leva likt den agrara idealtypen vilket gör att den tar ett litet större avtryck i partiprogrammet.

5.6 Partiprogram Socialdemokraterna 2013

Verklighetsuppfattning

I partiprogrammet från 2013 så syns det en del från den agrara idealtypens verklighetsuppfattning där de talar om att ” alla regioner ska därför ge goda förutsättningar för arbete, företagande och studier samt erbjuda goda levnadsvillkor.” (Socialdemokraterna, 2013)

Detta sätt att uttrycka sig står i likhet med delar av den agrara idealtypen självhushållning där de talar om ett grundläggande för landsbygden är en god service och tillgänglighet för att kunna ha bra levnadsvillkor på landsbygden. De talar om en service som måste finnas så som möjligheten till transport, utbildning och vård. Men starkast inslag i partiprogrammet kan man se av den reformistiska socialismens idealtyp solidaritet. Detta framkommer i partiprogrammet där de uttrycker sig som att solidariteten växer fram med insikt av att man är beroende av varandra och att alla ska ta ansvar för samhället och att de i samverkan med andra kan utvecklas. (ibid)

De ser på solidariteten i samhället som ett sätt för människan att göra sig fri och att det krävs ett solidariskt handlande tillsammans för att frigöra människan. Det talar om bland annat beroendet som finns mellan människor är grunden och kärnan för solidaritet.

Strategi

Socialdemokraternas strategi i landsbygdspolitiken uttrycks bland annat om hur politiken ses som central och dess möjligheter till omfördelning likt den reformistiska socialismens idealtyp är vägen fram då de de uttrycks i programmet som att de ” *tror på politikens förmåga att skapa en bättre framtid.*” Detta gör att de finns en tydlig koppling mellan idealtypen politisk omfördelning och Socialdemokraternas syn på strategiområdet. Delvis finns dock även sekvenser av den liberala idealtypen men det är under strategiområdet som den så kallade klassiska socialdemokratiska politiken lyser starkast igenom. Flertalet övriga exempel visar på detta och där kan man bland annat nämna dess syn på att kulturen ska göras tillgänglig ”*i hela landet*”. De benämner de även som att ”*Institutioner för det professionella kulturlivet ska därför finnas över hela landet*”. Detta visar på de sätt de tänker politikens roll genom omfördelning ska ske och står delat med idealtypen reformistisk socialism.

(Socialdemokraterna, 2013)

Annat exempel som visar på drag av idealtypen reformistisk socialism strategi är då de trycker på att ”*det är ett nationellt ansvar att upprätthålla grundläggande förutsättningar för tillväxt genom en väl utbyggd infrastruktur och en jämn spridning av kunskapscentra över hela landet.*” (ibid)

Utopi

De utopiska tankarna som uttrycks i socialdemokraternas partiprogram från 2013 är väldigt kluvet då de visar på flertalet gånger att de har inslag av alla tre idealtyper. Exempelvis kan man se ett inslag av både jämlikhet och frihet i samma del. Detta sett att förenar den liberala och den reformistiska socialismens idealtyper är tydligast i frågan om människans frihet där de uttrycker de som att

”Människan ska vara fri att utvecklas som individ, råda över sitt eget liv, forma sin tillvaro efter egna önskningar och påverka det egna samhället. Denna frihet ska gälla alla. Därför är jämlikhet frihetens förutsättning.” (Socialdemokraterna, 2013)

Detta sätt att uttrycka sig visar på influenser av två av idealtyperna men den agrara idealtypens utformning om en levande landsbygd uttrycks också i partiprogrammet. I partiprogrammet så lyfter Socialdemokraterna upp det i form av att *”alla har ett gemensamt intresse av att hela landet lan leva och utvecklas.”* Ytterligare tendenser av att uttrycka agrara idealtypen förekommer och nämns bland annat i form av att *”En jämn regional utveckling ger fler jobb, tar bättre tillvara landets olika tillgångar och medför att större resurser skapas för den gemensamma välfärden.”*

Men starkaste tendenserna i Socialdemokraternas partiprogram från 2013 kommer från reformistiska socialismens idealtyp om jämlikhet. Utopin jämlikhet uttrycks på flertalet ställen bland annat i form av *”Socialdemokraterna är ett antirasistiskt parti, som strävar efter jämlikhet oavsett hudfärg, etnisk och kulturell tillhörighet eller religion.”* (ibid)

Detta sätt att uttrycka sig visar på dess framtida strävan efter jämlikhet oavsett vem eller var du är. I partiprogrammet uttrycks jämlikhets tanke fler gånger bland annat som en grund för frihet.

”Jämlikhetens betydelse för friheten kommer sig av att vi människor är starkt och ömsesidigt beroende av varandra. Ingen människa är en ö. Vi skapar tillsammans det samhälle, som i sin tur formar oss. Även mänskliga relationer präglar oss. Det har betydelse vilka vi är i förhållande till andra. Därför påverkar graden av jämlikhet i ett samhälle varje människas frihet.” (ibid)

Detta sätt att uttrycka sig kring jämlikhet står starkt ihop med idealtypen jämlikhet som grundas utifrån den reformistiska socialismens värderingar.

5.7 Sammanfattning Centerpartiet

I analysen av Centerpartiets tre partiprogram kan man urskilja att grunden för verklighetsuppfattning, strategi och utopi skiljer sig åt och samtidigt förändras över tidens gång. I verklighetsuppfattningen så tar Centerpartiet i första och andra partiprogrammet avstamp i den agrara idealtypen som talar om självhushållning och förespråkar det lilla familj jordbruket och ser sig skeptiskt mot liberala idéer som fri marknad. Vid 2013 års partiprogram sker ett skifte till den liberala idealtypens fördel.

Den liberala idealtypen är formad utifrån tanken om människan som en rationell nog att fatta beslut själv på bästa sätt och förekommer flertalet gånger i de sista partiprogrammet. Dock så finns fortsatt inslag kvar av den agrara idealtypen självhushållning men de tredje programmet skiljer sig åt gentemot de första och de andra då de inte influeras av liberalismen i lika hög grad som det 2013 års program gör. Gällande strategi så förändras Centerpartiets inställning över tiden. De är starka förespråkare av politisk inblandning vid de två första programmen men där de allt eftersom börjar lämna de idéerna och börjar förespråka den liberala idealtypens strategi marknadsekonomi, där företagande och ett aktivt näringsliv ska gynnas framför en aktiv politik och stat. För Centerpartiet gällande utopin så tar den sin början i första partiprogrammet där de ser på utopin utifrån den reformistiska socialismens idealtyp som handlar om jämlikhet men där de genom programmet finns starka inslag av liberalism. I programmet från 1990 så försvinner den liberala idealtypen frihet och in kommer inslag av den agrara idealtypen. 2013 års program öppnar upp och inslag av liberalismen återvänder när det gäller utopin. Dock med dominans av den agrara idealtypen. Över tidens gång samtidigt som urbaniseringen pågår kan man se en förflyttning mot mer liberala tendenser. Liberalismen får allt större plats i Centerpartiets program.

5.8 Sammanfattning Socialdemokraterna

I analysen av Socialdemokraternas partiprogram finner man att dess ideologiska förflyttningar finns där och att de över tid förändras men det är inga större skiften i ideologi och liberala inslagen blir inte många fler över tid. Istället så kan man se över tid att mer tanke kring den agrara idealtypen dyker upp dock så är det väldigt få inslag överlag och den reformistiska socialismens lyser starkt på verklighetsuppfattning, strategi och utopi. Från början så är dominansen av den reformistiska socialismens idealtyp klar och de märks av att de står stadigt vid dess ideologiska rötter dock förändras de lite över tid och mer av de andra idealtyperna smyger sig in men inte så att de sker stora skiften i partiets ideologi. De liberala inslagen blir fler med urbaniseringens pågående men de är fortsatt ingen förändring som kan beskriva en om förvandling av partiets politik.

5.9 Partiprogrammens placering utifrån idealtyperna

För programmen så kommer fem kryss placeras in på någon eller några av de tre idealtyperna. Fem kryss är detsamma som hundra procent av programmet. Ju fler kryss i en box desto mer inslag av idealtypen. Exempelvis fyra kryss för liberalismens idealtyp under 2013 års partiprogram gällande verklighetsuppfattning innebär att den till största delen influeras av den liberala ideologins tanke om den enskilda människan som viktigast enhet och den som kommer att göra grunden för samhällets utveckling.

5.9.1 Tabell 2: Centerpartiets partiprogram

Verklighetsuppfattning	1959	1990	2013
Solidaritet			
Rationalitet	x	x	xxxx
Självhushållning	xxxx	xxxx	x

5.9.2 Tabell 3: Centerpartiets partiprogram

Strategi	1959	1990	2013
Politisk Omfördelning	xxxxx	xxxxx	x
Marknadsekonomi			xxxx
Protektionism			

5.9.3 Tabell 4: Centerpartiets partiprogram

Utopi	1959	1990	2013
Jämlikhet	xx	xxx	
Frihet	xxx		xx
Levande Landsbygd		xx	xxx

5.9.4 Tabell 5: Socialdemokraternas partiprogram

Verklighetsuppfattning	1960	1990	2013
Solidaritet	xxxxx	xxxxx	xxx
Rationalitet			
Självhushållning			xx

5.9.5 Tabell 6: Socialdemokraternas partiprogram

Strategi	1959/1960	1990	2013
Politisk Omfördelning	xxxxx	xxxxx	xxxxx
Marknadsekonomi		x	
Protektionism			

5.9.6 Tabell 7: Socialdemokraternas partiprogram

Utopi	1960	1990	2013
Jämlikhet	xxxxx	xxxxx	xxx
Frihet			x
Levande Landsbygd			x

Kapitel 6 Diskussion

Landsbygdspolitiken tar avstamp på olika sätt för de två partierna. Tendenser till att ha anammat samma konvergerande mål kan delvis ursköljas men de lämnas efter tid då partiernas ideologiska positioner förändras. Vid de första partiprogrammen så kan man se att de för vardera parti finns likheter vad gäller mål det vill säga de tankar kring utopi som förekommer. Strategierna är liknande vid varje partis två första partiprogram men kommer att förändras då Centerpartiet förändrar sitt ideologiska synsätt. Målen bör ses som konvergerande vid de första och andra partiprogrammet främst det andra men där de sker skiftningar över tid. Liberalismen får allt mer inslag hos Centerpartiet när det gäller partiprogrammet från 2013 gentemot de två tidigare partiprogrammen. Socialdemokraternas partiideologi påverkas inte i någon större grad av urbaniseringen vilket gör att de i stora drag har samma position ideologiskt över tid Dock förekommer vissa inslag av de andra idealtyperna över tidens gång men som man kan se i tabellerna för Socialdemokraterna så är det till skillnad mot Centerpartiet inte några större rörelser. Urbaniseringen syns påverka Centerpartiet då de efterhand får in mer liberala inslag i programmen och ändrar fokus i landsbygdspolitiska frågor. De börjar efterfråga mer närvaro av ett starkt näringsliv och företags främjande åtgärder och politisk omfördelning får allt mindre plats i partiprogrammet från 2013.

Ideologiska likheter gällande mål finns men förändras efter tid. Urbaniseringen påverkar partiernas ideologi där den största förändringen görs av Centerpartiet. Partiprogrammen för vardera parti skiljer sig åt ideologiskt men man kan samtidigt se att de anmanar flertalet av varandras synsätt och strategi och medel. Medlet i form av en levande landsbygd och ett helt land som ska leva finns där i programmen men störst fokus ligger på diskussioner om jämlikhet och frihet. De tre dimensionerna verklighetsuppfattning, strategi och utopi ligger närmare varandra vid de första partiprogrammet men där det ju längre tiden går ökar skillnaderna ideologiskt mellan partierna.

Över tid så sker det skiftningar i partiprogrammen. Ideologiskt så står sig socialdemokraternas i stort sett hand i hand med den reformistiska socialismens ideologi vid 1960 års partiprogram men därefter så börjar de anamma mer av de andra ideologierna dock så är de fortsatt främst influerade av den reformistiska socialismen.

Urbaniseringen över tid gör att ett parti som Centerpartiet allt mer börjar förespråka marknadslösningar över tid gentemot partiprogrammet från 1959. I det partiprogrammet så kom Centerpartiet att mer luta åt dagens Socialdemokratiska ställningstagande och de visar på att de skett ett ideologiskt skifte över tid. Urbaniseringen kan ha påverkat Centerpartiets skifte då de som landsbygdsparti står tudelat och behöver öka väljarstödet då dess väljarantal på landsbygden minskar på grund av urbaniseringen. Skiften mot att mer tala om marknadsekonomiska lösningar och företagande kan ha att göra med att de behöver en bredare bas att stå på då de samtidigt förlorar kärnväljare då valunderlaget minskar på landsbygden. Detta skifte hos partierna visar på en förändring i hur de anammar landsbygden och dess problem. Förut så förespråkade Centerpartiet mer omfördelnings politiska åtgärder medan de idag vill satsa mer på företagandet för att ta itu med problemen på landsbygden.

Sättet att uttrycka sig kring landsbygdspolitiken ideologiskt över tid skiftar och man kan se att de finns förflyttningar mot mer liberala tankegångar inom båda partierna men där Centerpartiet får anses ta största klivet mot det liberala hållet. Dock så innehåller deras partiprogram fortsatt influenser från de två andra idealtyperna i många fall under verklighetsuppfattning, strategi och utopi. Men Centerpartiet blir tydligt mer liberala över tidens gång.

Kapitel 7 Slutsatser

I uppsatsen så har jag genom min analys kunnat möjliggöra att se eventuella ideologiska skiften som har skett över tid. Detta har gjort det möjligt att se hur de två partierna Socialdemokraterna och Centerpartiet förhåller sig till landsbygdspolitiken och dess utveckling över tid. Frågan om ideologi för ett parti med påverkan av urbaniseringen är intressant men kan inte besvaras helt endast av denna uppsats utan för vidare forskning kan det vara bra att belysa vilka dimensioner som kan ligga till grund för detta. I framtida forskning bör urbaniseringens påverkan på partiideologin analyseras närmare med bredare grepp på exempelvis pro landsbygdspartier i andra länder.

I sin avhandling talar Demker (1993) om att de finns tre olika hypotetiska förklaringar som kan förespråka de ideologiska skiftena och de är att:

1. En partiideologisk förändring föregås av ett sviktande väljarstöd för partiet.
2. En partiideologisk förändring föregås av en förändring av valsättet och/eller nya partibildningar i det politiska systemet.
3. En partiideologisk förändring föregås av en förändring av ledarskap och/eller organisatoriska förändringar i partiet.

Ingen av dessa möjliga hypotetiska förklaringar är utredd i uppsatsen som en möjlig förklaring till förändring i partiideologin och därmed så kan de inte avskrivas som en möjlig faktor att ha påverkat de skiften som skett. Alla partiprogrammen sker under olika partiledare därav kan de eventuellt vara en grund för skiftet. Exempelvis kan de sista partiprogrammet för Centerpartiet förklaras av Annie Lööfs inträde som partiledare där det blev en stor diskussion om de liberala inslag som förekom i förarbetet till deras senaste partiprogram.

I en artikel från Skövde Nyheter (2013) om förslagen till de senaste partiprogrammet så beskrivs de av Ulf Eriksson som är Centerpartistiskt kommunalråd att förslagen skulle vara en jätteförnyelse gentemot tidigare partiprogram.

För att se ifall urbaniseringen är den direkta effekten på partiprogrammens ideologiska skifte så kan ytterligare forskning behöva bedrivas. Dock kan man se likt tidigare nämnt att över tid när urbaniseringen pågår att ideologiska skiften mot mer liberala inslag sker i båda partierna. För att förstå urbaniseringens effekter på partiideologin så kan framtida forskning behöva se hur korrelationen ser ut kring andra partier och länder och ifall urbaniseringen tenderar att öka liberalismens inflytande som ideologi inom landsbygdspolitiken.

Referenslitteratur

- Aftonbladet. (2015). Centerpartiet, vår dörr står öppen. Hämtad 2017-05-19 från <http://www.aftonbladet.se/debatt/debattamnen/politik/article21469693.ab>
- Badersten, B. & Gustavsson, J. (2015). *Vad är statsvetenskap?: om undran inför politiken*. (2., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, G. & Boréus, K. (red.) (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. (3., [utök.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Centerpartiet. (2017). Historia. Vår historia. Hämtad 2017-04-04 från <https://www.centerpartiet.se/vart-parti/historia.html>
- Centerpartiets partiprogram 1959. Hämtad 2017-04-04 från <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/c/program/1959>
- Centerpartiets partiprogram 1990. Hämtad 2017-05-19 från <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/c/program/1990>
- Centerpartiets partiprogram 2013. Hämtad 2017-04-04 från <https://www.centerpartiet.se/download/18.145b416915819de0fb62e10f/1478006852784/Här-kan-du-läsa-hela-idéprogrammet.pdf>
- Demker, M. (1993). *I nationens intresse?: gaullismens partiideologi 1947-1990*. Diss. Göteborg : Univ.. Stockholm.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A.E. & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (Femte upplagan). Stockholm: Wolters Kluwer.

- Henrik Ekengren Oscarsson. (2015). Centerpartiets väljare. Hämtad 2017-05-22 från <http://www.henrikoscarsson.com/2009/06/centerpartiets-valjare.html>
- Jordbruksverket. (2015). Så här definierar vi landsbygd. Hämtad 2017-05-17 från <http://www.jordbruksverket.se/etjanster/etjanster/etjansterforutvecklingavlandsbygden/alltomlandet/sahardefinierarvilandsbygd.4.362991bd13f31cadcc256b.html>
- Larsson, R. (2014). *Politiska ideologier i vår tid*. (8., [utök. och rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Malnes, R. & Midgaard, K. (2006). *De politiska idéernas historia*. (2., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Martin, M. J., & Kitchel, T. (2013). *Agrarianism: An Ideology of the National FFA Organization*. *Journal Of Agricultural Education*, 54(3), 28-40. doi:10.5032/jae.2013.03028
- Mohlin, Y. (1989). *Bondepartiet och det moderna samhället 1914-1936: en studie av svensk agrarianism = [The agrarian parties and modern society 1914-1936] : [a study of Swedish agrarianism]*. Diss. Umeå : Umeå universitet, 1989. Umeå.
- Mohlin, Y. (1989). *Konflikten land-stad och aktiv rasbiologi: två viktiga faktorer i mellankrigstidens bondeaktivism*. *Statsvetenskaplig tidskrift*. (1989(92), s. [89]-100).
- Nilsson, & Lundgren. (2015). Logics of rurality: Political rhetoric about the Swedish North. *Journal of Rural Studies*, 37, 85-95.
- Skaraborgs Allehanda. (2016). Har Sverige något landsbygdsparti?. Hämtad 2017-05-19 från <http://sla.se/debatt/ledare/2016/11/24/har-sverige-nagot-landsbygdsparti>

- Skaraborgsbygden. (2017). Landsbygden ska utvecklas-inte avvecklas. Hämtad 2017-05-19 från <http://skaraborgsbygden.se/debatt/landsbygden-ska-utvecklas-inte-avvecklas/>
- Skövde Nyheter. (2013). Fri invandring och månggifte i Centerpartiets idèprogram. Hämtad 2017-05-22 från <https://www.skovdenyheter.se/article/fri-invandring-och-manggifte-i-centerpartiets-ideprogram/>
- Socialdemokraternas partiprogram 1960. Hämtad 2017-04-04 från <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/s/program/1960>
- Socialdemokraternas partiprogram 1990. Hämtad 2017-05-19 från <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/s/program/1990>
- Socialdemokraternas partiprogram 2013. Hämtad 2017-04-04 från https://www.socialdemokraterna.se/globalassets/var-politik/partiprogram-och-riktlinjer/ett-program-for-forandring_2013.pdf
- Statistiska Centralbyrån. (2015). Urbanisering-från land till stad. Hämtad 2017-03-09 från http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Artiklar/Urbanisering--fran-land-till-stad/
- Säll, L. (2014). *Regionalpolitikens diskursiva grunder och gränser: om politik, makt och kunskap i det regionala samhällsbyggandet*. Diss. Karlstad : Karlstads universitet, 2014. Karlstad.
- Valmyndigheten. (2014) Val till riksdagen- Röster. Hämtad 2017-05-22 från <http://www.val.se/val/val2014/slutresultat/R/rike/index.html>